

Marek
GLOGIER

**Z prac Komisji Prasoznawczej
Oddziału PAN w Krakowie**

Kalendarium — część XVI
(październik 2011 — czerwiec 2012)

*Proceedings of the Commission of Press Studies
of the Cracow Branch of the Polish Academy
of Sciences. Chronicle, Section XVI
(October 2011 — June 2012)*

Przedstawiamy kolejną informację o Pracach Komisji Prasoznawczej w 39. roku jej działalności.

We wzmiankowanym okresie odbyło się 10 posiedzeń z udziałem 152 osób. 11 referatów wygłosiło 4 członków komisji oraz 7 zaproszonych gości. W otwartych zebraniach naukowych uczestniczyli pracownicy Uniwersytetów: Gdańskiego oraz Ekonomicznego, Jagiellońskiego, Jana Pawła II, Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, Jana Kochanowskiego w Kielcach, Mikołaja Kopernika w Toruniu, Śląskiego w Katowicach, Wydziału Humanistycznego Akademii Górniczo-Hutniczej i Małopolskiej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Józefa Dietla w Krakowie. Nadto: z Instytutów Historii — PAN oraz UP im. KEN, Instytutów — Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa oraz Neofilologii UP, a także Archiwum Państwowego w Krakowie. Bywalcami posiedzeń byli też studenci dziennikarstwa z MWSZ im. J. Dietla oraz studenci ze specjalizacji czasopiśmienniczej UP im. KEN. Szczegóły związane z funkcjonowaniem Komisji Prasoznawczej przedstawiamy w postaci kolejnego (16) zwięzłego kalendarium.

2011

- 12 X — zebranie 246: prof. dr hab. Jerzy Mikułowski-Pomorski (współzałożyciel Komisji Prasoznawczej w 1973 r., jej przewodniczący w latach 1984–1993, członek International Institute of Communication w Londynie, rektor krakowskiej Akademii Ekonomicznej w latach 1990–1996) przedstawił referat pt. *Media — próba definiowania pojęcia*. W inauguracyjnym posiedzeniu uczestniczyli m.in. francuskojęzyczny Afrykańczyk z Senegalu aktualnie studiujący w Krakowie dziennikarstwo oraz właściciel prywatnej Agencji Wydawniczej „Futura Media”.
- 30 XI — zebranie 247: dr hab. prof. UJK Jolanta Chwastyk-Kowalczyk (Kielce) przedstawiła referat pt. *Londyńska „Oficyna Poetów” — niszowy kwartalnik literacko-artystyczny (1966–1980)*.
- 7 XII — prof. dr hab. Walery Pisarek odebrał dyplom doktora honorowego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Członek-założyciel Komisji Prasoznawczej, profesor w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II jest zarazem redaktorem naczelnym (ukazującego się od 1913 roku) dwumiesięcznika „Język Polski”.
- 14 XII — zebranie 248: w ramach cyklu *Z warsztatu młodych prasoznawców* — mgr Renata Zając (wicedyrektor Biblioteki Głównej UP) przedstawiła referat pt. *Polskie czasopisma popularnonaukowe (1945–1989). Zarys problematyki*.
- 14 XII — prof. dr hab. Joachim Glensk uczestniczył w konferencji *Plebicyt górnośląski i powstania — refleksje z perspektywy 90-lecia* organizowanej przez Państwowy Instytut Naukowy – Instytut Śląski w Opolu, przedstawiając referat *Polska i niemiecka prasa w agitacji plebiscytowej*.

2012

- 11 I — zebranie 249: w ramach cyklu *Z warsztatu młodych prasoznawców* — dr Adam Ruta (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UP) przedstawił referat pt. *Czasopiśmiennictwo morskie dla młodzieży w latach 1945–1956*.

- 25 I — *ZEBRANIE 250*: podczas jubileuszowego posiedzenia, uczczonego m.in. uroczystym toastem oraz pamiątkową fotografią, referat pt. *Sytuacja polityczna w Polsce i Europie na lamach gazety seryjnej „Diariusz Seimu Electionis” w 1697 roku* przedstawił dr Marcin Gadocha z Instytutu Historii UP. Uczestnicy posiedzenia opuszczający wieczorem gmach PAN przy ul. św. Jana 28 zostali wchłonięci przez pierwszą krakowską ponad 15-tysięczną manifestację przeciwników międzynarodowego traktatu ACTA ograniczającego pełną wolność i anonimowość użytkowników Internetu oraz bojkotujących masowe rozszerzenie praw własności intelektualnej utworów tak istniejących wirtualnie w sieci, jak i realnie poza nią. Przemarsz protestujących, rozciągający się od Wawelu po Bramę Floriańską, zablokował na kilka godzin centrum starego Krakowa — stając się tym samym krajowym wydarzeniem medialnym oraz wzorem globalnych zamieszek, iskrą i zapłonem do wielotygodniowego naśladownictwa w kolejnych polskich miastach.
- 8 II — zebranie 251: dr hab. prof. IH PAN Agnieszka Cieślikowa (Kraków), (sekretarz redakcji kwartalnika „Zeszyty Prasoznawcze”) przedstawiła referat *„Czarno na białem” (1937–1939): tygodnik — jego twórcy, polityka i losy*.
- 21 II — Profesor Walery Pisarek, językoznawca i członek-założyciel Komisji Prasoznawczej, został uhonorowany nagrodą „Za zasługi dla polszczyzny”. To jedno z wydarzeń inaugurujących krajową kampanię „Ojczysty — dodaj do ulubionych”. Nagroda została przyznana po raz pierwszy. Ustanowił ją w 2012 roku prezydent RP Bronisław Komorowski. Uroczysta Gala Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego i wręczenie nagrody odbyło się w Teatrze Polskim w Warszawie. Kampania ma na celu kształtowanie świadomości językowej Polaków i propagowanie dbałości o poprawność polszczyzny. Organizują ją Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Rada Języka Polskiego i Narodowe Centrum Kultury. Honorowy patronat nad kampanią objął prezydent Bronisław Komorowski.
- Marzec — ukazał się kolejny tom „Rocznika Historii Prasy Polskiej”: T. XIV (2011) z. 1–2 (27–28). Liczy 320 stron, zawiera 20 tekstów (artykuły i rozprawy, materiały i miscellanea, przeglądy i recenzje, kronikę, pro memoria, list do redakcji oraz 20 info-notek o autorach).

- 14 III — zebranie 252: dr Michał Rogoż (Uniwersytet Pedagogiczny — Kraków) przedstawił referat pt. „*Harry Potter*” J.K. Rowling na łamach „*Gazety Wyborczej*”.
- Kwiecień — „Konspekt. Pismo Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie”, nr 1(42) zamieścił ilustrowany tekst Marka Glogiera (sekretarza technicznego) pt. *Historycy prasy z Uniwersytetu Pedagogicznego w Komisji Prasoznawczej Oddziału PAN w Krakowie*. Pismo dostępne w prenumeracie było również kolportowane w 179 salonach prasowych sieci „Empik” oraz nadal jest dostępne na stronie internetowej redakcji, gdzie znajduje się baza pełnotekstowa całości edycji od 1999 roku.
- 11 IV — zebranie 253: dr Adam Rusek (Biblioteka Narodowa — Warszawa) przedstawił referat pt. *Magazyn „Relax” (1976–1981) i jego losy*.
- 9 V — zebranie 254: w ramach cyklu *Z warsztatu młodych prasoznawców* miały miejsce dwa wystąpienia przygotowane przez pracowników Zakładu Wiedzy o Prasie w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu:
- dr Barbara Centek przygotowała referat pt. *Zapomniane czasopiśma studenckich kół naukowych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (1945–1989)*
- mgr Marcin Żynda przedstawił referat nt. *Warsztat Szewski (1930–1932)*.
- 13 VI — zebranie 255: prof. dr hab. Krzysztof Woźniakowski (Przewodniczący Komisji Prasoznawczej od 2007 roku) przedstawił referat pt. „*Słowo*” (1944): *polski periodyk na okupowanych przez Niemców Węgrzech*.

Książki członków Komisji wydane w minionym roku akademickim wraz z uzupełnieniami opisów ostatnich prasoznawczych publikacji osób nowo przyjętych

Chwastyk-Kowalczyk Jolanta: *Katyń, dipisi, PKPR na łamach polskich czasopism uchodźczych*. Kielce 2011, 301 s.

Cieślakowa Agnieszka: *O człowieku, który się nie zgadzał. Biografia pułkownika Januarego Grzędzińskiego (1891–1975)*. Warszawa 2009, 484 s. [rzecz o publicyście i wydawcy opozycyjnego tygodnika warszawskiego „Czarno na białym” (1937–1939)].

Dobosz Izabela: *Prawo prasowe. Podręcznik*. Wyd. 2. Warszawa 2011, 284 s.

Gierula Marian: *Przemiany systemu medialnego: polsko-rosyjskie spojrzenie*. Sosnowiec 2011, 211 s.

Kajtoch Wojciech: *Językowe obrazy świata i człowieka w prasie młodzieżowej i alternatywnej*. Kraków 2008, T. I — 344 s., T. II — 484 s.

Pisarek Walery: *Nowa retoryka dziennikarska*. Kraków 2011, 291 s.

Romanow Andrzej: *„Pielgrzym” pelpliński w latach 1869–1920*. Gdańsk 2007, 264 s.

Wolny-Zmorzyński Kazimierz: *Fotografia dziennikarska: teoria, praktyka, prawo*. Warszawa 2011, 171 s.

1. (red.) **2009**: *Gatunki dziennikarskie: teoria, praktyka, język*. Wyd. 2. Warszawa 2009, 215 s.
2. (red.) **2010**: *Demokratyczne przemiany polskich mediów w latach 1989–2009*. Toruń 2010, 195 s.
3. (red.): *Internetowe gatunki dziennikarskie*. Warszawa 2010, 247 s.
4. (red.): *Ludzie polskich mediów: celebryci a redaktorzy*. Toruń 2010, 133 s.
5. (red.): *Prawo, etyka czy rynek?: zmiany w polskich mediach po 1989 r.* Toruń 2010, 226 s.

6. (red.): *Radio i gazety: transformacja polskich mediów regionalnych po 1989 r.* Toruń 2010, 229 s.
7. (red.) **2011**: *Dziennikarstwo a literatura w XX i XXI wieku.* Warszawa 2011, 240 s.
8. (red.): *Mistrzowie literatury czy dziennikarstwa?* Warszawa 2011, 229 s.

Rok 2013 — rokiem jubileuszu 40-lecia Komisji Prasoznawczej

W styczniu 1973 r. grupa analityków z Ośrodka Badań Prasoznawczych RSW „Prasa–Książka–Ruch” złożyła wniosek do Polskiej Akademii Nauk o utworzenie Komisji Prasoznawczej. Zbiegło się to z obchodami 100. rocznicy założenia PAU. W marcu tegoż roku Prezydium PAN podjęło uchwałę o powołaniu wspomnianej komisji. W kwietniu zwołano zebranie założycielskie z udziałem 18 osób i z pierwszym wykładem inauguracyjnym Walerego Pisarka *Badania prasoznawcze a praktyka społeczna*. W maju Prezydium oddziału krakowskiego PAN zatwierdziło pierwszy zarząd w składzie: Marian Tyrowicz, Walery Pisarek, Tomasz Goban-Klas.

* * *

W związku z jubileuszem postanowiliśmy przypomnieć nazwiska osób już nieżyjących, które w minionych latach współtworzyły dzieje komisji. Jej aktualny skład jest znany z poprzednich kalendarzów, natomiast chronologiczny spis zmarłych członków oraz długoletnich współpracowników ukazuje się po raz pierwszy.

* * *

Pro memoria (1974–2010)

- 1974 — Stanisław Surma (przyjęty: 1973) Cmentarz Batowicki (A-10-3-12)
1976 — Mieczysław Karaś (przyjęty: 1973) Cmentarz Rakowicki (LXIX-A-1-10)
1989 — Marian Tyrowicz (przyjęty: 1973) Cmentarz Rakowicki (Ib-wsch.-3)
1990 — Adam Przyboś (przyjęty: 1973) Cmentarz Rakowicki (XIV-A-11-1)
1992 — Andrzej Kopff (przyjęty: 1973) Cmentarz Salwatorski
1992 — Jerzy Serda (przyjęty: 1974) Cmentarz Rakowicki (L-65-15)
1993 — Bolesław Garlicki (przyjęty: 1975) Cmentarz Rakowicki
1994 — Jerzy Parzyński (przyjęty: 1973) Cmentarz Salwatorski
1995 — Kazimierz Opalek (przyjęty: 1973) Cmentarz Rakowicki (XXXV-11-15)
1999 — Wiesław Bieńkowski (przyjęty: 1973) Cmentarz Rakowicki
(Cd-płd. — grób Lazarów)
2002 — Włodzimierz Szewczuk (przyjęty: 1973) Cmentarz Rakowicki
(XXVIII-C-2-3)
2003 — Andrzej Notkowski (przyjęty: 1996) Cmentarz w Podkowie Leśnej
k. Warszawy
2003 — Janina Katarzyna Rogozik (wieloletni współpracownik) Cmentarz Bato-
wicki (CXXXVII-6-15)
2006 — Jerzy Seniów (wieloletni współpracownik) Cmentarz Rakowicki
(XIV-A-13-3)
2009 — Ryszard Dyoniziak (przyjęty: 1974) Cmentarz Batowicki
(F-XVIII-3-11)
2010 — Krystyna Pisarkowa (przyjęta: 1973) Cmentarz Rakowicki
(LXXII-21-16)

* * *